

Oponentský posudek bakalářské práce

Roman Veverka: Otázka vzkříšení a posmrtného života v qumránských textech

předloženo na UK ETF, katedře Nového zákona, v létě 2012

Předložená práce má celkem 58 stran, obsahuje všechny náležitosti (vyjma toho, že v exempláři, který jsem dostal do rukou, chybí vlastnoruční podpis, o ten si teprve řeknu)

Téma bylo předběžně stanoveno na otázku vzkříšení v qumránských textech, s předpokladem, že po prvním ohledání materiálu bude toto téma zúženo. Po dohodě se školitelem bylo zúženo na analýzu svitku Chvalozpěvů (Hodayot; 1QH), která má v qumránské knihovně velmi zásadní a specifické postavení – bývá spojována se zakladatelem a zakladatelským obdobím qumránského společenství, a ať už sloužila ve společné liturgii nebo jako „modlitební knížka“ jednotlivců, provází qumránské společenství po celou dobu jeho existence.

Autor nejprve věnuje stručnou kapitolku starozákonním textům, které mohly qumránské představy o vzkříšení ovlivnit. Další kapitola je věnována ostatním qumránským svitkům, v nichž se víra ve vzkříšení vyskytuje (nebo alespoň bývá spatřována). Vlastní předmět svého zkoumání – knihu Chvalozpěvů – uvede všemi náležitými a očekávanými údaji (rukopisné doložení, stáří, původ, žánr, charakteristika). Stěžejní část práce se potom věnuje třem oddílům této knihy, v nichž se nacházejí výpovědi, které lze chápat jako výpovědi o vzkříšení.

Autor zručně pracuje s kritickými edicemi i s nejdůležitější sekundární literaturou.

Jeho úsudky jsou velmi kritické a opatrné. Zjednodušeně shrnuto:

- starozákonní texty, zmíněné v úvodu, bylo snad možno ve smyslu vzkříšení mrtvých chápat a vykládat, ale původní intence to se vši pravděpodobností není. Výjimku tvoří kniha Daniel.

- v qumránských textech, zmíněných v úvodu, je přinejmenším jednou výklad na vzkříšení z mrtvých pravděpodobnější než jiné, ve zbývajících případech není vyloučený, ale nejednoznačný.

- v analyzovaných Chvalozpěvech je přinejmenším jednou výklad na vzkříšení z mrtvých pravděpodobnější než ostatní možnosti. V tomto případě autor originálně a po mém soudu přesvědčivě argumentuje gradací uvnitř daného textu. Výsledky, k nimž dospěl, spíše (skromně) podhodnocuje.

- Důležitým argumentem je také to, že Chvalozpěvy tuto výkladovou možnost nevyklučují a *nepolemizují s ní* – ačkoli na základě nejméně jednoho starozákonního a jednoho qumránského textu můžeme předpokládat, že ji znají.

Práce má zřetelnou strukturu i metodu, autor je ve svých úsudcích a výsledcích sympaticky (sebe)kritický. Konstatování, že nelze jednoznačně doložit to, co si stanovil jako pracovní hypotézu, je přínosem k bádání (byť na pohled ne tak efektním) a je výpovědí o solidnosti badatele.

Lze mít terminologické výhrady k jeho rozlišování mezi *metaforickým* a *doslovným* významem: výrazy, jimiž se zaobíral, jsou metaforické vždycky, ať již je vyložíme na obnovu národa, společenství nebo vzkříšení po fyzické smrti. Mají v sobě potenciál, který může aktuálně promlouvat o vzkříšení národa i jednotlivce, ze smrti i z (pouhého) ponížení. Autor pak vlastně zkoumá, který výklad byl aktuální pro danou komunitu ve sledovaném období. Podobně eschatologické výpovědi mohou být chápány stejně tak futurálně jako presentně (popřípadě v kombinaci obojího). I tyto připomínky jsou však spíše dalším domýšlením závěrů, k nimž autor dospěl. Domýšlením, které svou brilantní analýzou umožnil.

Navrhuji jednoznačně hodnocení: A

Jiří Mrázek